

Затверджую
В.о. директора
Навчально-методичного центру
Т.П. Дудник
26 лютого 2007 р.

ЗЕМЛЕВПОРЯДНЕ ПРОЕКТУВАННЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ ЗЕМЛЕВПОРЯДНИХ РОБІТ

ПРОГРАМА

ДЛЯ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ І-ІІ РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ
ІЗ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 5.070906 "ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ"

УДК 528.4

Укладач Одарюк Т.С., викладач Аграрно-економічного коледжу Полтавської ДАА

Рецензенти: Лозовий О.Г., доцент Харківського національного аграрного університету ім. В.В.Докучаєва;
Шило О.Г., начальник відділу землеустрою Полтавського Головного управління земельних ресурсів;
Гусарук О.В., Русіна Н.Г., викладачі Рівненського державного аграрного коледжу
Пуд К.О., викладач Ногайського коледжу Таврійського ДАТУ

Редактор Салмай Н.М.

Відповідальний за випуск Куліковський Б.Б.

Пояснювальна записка

Програмою дисципліни "Землепорядне проектування і організація землепорядних робіт" передбачено вивчення основ теорії і практики землеустрою в Україні, набуття навичок роботи з схемами і проектами з землеустрою та організації, планування, фінансування і нормування землепорядних робіт.

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів теоретичних знань і набуття практичних навичок з основ землепорядного проектування, розроблення землепорядної документації і проектів територіального землеустрою, внутрігосподарського землеустрою сільськогосподарських землеволондів і землекористувачів тощо.

Завдання дисципліни – вивчення закономірностей організації використання землі, як територіального базису, природного ресурсу і основного засобу виробництва з метою прискорення темпу росту продуктивності праці на основі досягнень науково-технічного прогресу і раціонального використання землі, трудових і фінансових ресурсів.

Під час вивчення дисципліни студенти знайомляться з методологією ефективного і раціонального використання та охорони земель різних категорій, вилами і типами землекористування, адміністративно-територіальними утвореннями регіонів і країни загалом, закономірностями та методичними рекомендаціями з розробки і обґрунтування проектних рішень щодо створення і вдосконалення організації території адміністративно-територіальних землеволондів і землекористувачів, територіальної організації сільськогосподарського та інших виробництв відповідно до форм власності на землю.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- зміст землеустрою;
- теоретичні, методологічні основи та технологію землепорядного проектування;
- методику техніко-економічного обґрунтування організації території землеволондів і землекористувачів;
- технічне та робоче проектування;
- територіальний та внутрішньогосподарський землеустрій;
- зміст нормативно-технічної документації та планово-картографічного матеріалу;
- організацію і планування землепорядних робіт;
- структуру землепорядних органів;

- основи нормування, планування і фінансування землевпорядних робіт;

- основи обліку і звітності в землевпорядних органах;
- заходи щодо охорони земель і навколишнього середовища.

Уміти:

- користуватися схемами і проектами землеустрою;
- обґрунтовувати проекти організації території землекористування;

- виготовляти планово-картографічний матеріал, оформляти технічні звіти та документи, що засвідчують право користування землею;

- проектувати елементи влаштування території сільськогосподарських угідь;

- розробляти систему сівозміш у господарствах;

- проводити розробку робочих проектів в землеустрої;

- проектувати заходи щодо забезпечення охорони навколишнього середовища, відновлення і підвищення родючості ґрунтів, попередження деградації земель від негативних явищ;

- проводити облік землевпорядних робіт та складати звіти у вищі органи.

Тематичний план є орієнтовним. З метою відображення змін чи доповнень дозволено коректувати навчальну програму в межах загального обсягу часу, що відводиться на вивчення дисципліни. Зміни обговорюються на засіданні циклової комісії і затверджуються заступником директора з навчальної роботи.

На курсове землевпорядне проектування передбачається 72 години – з них 54 год вивчено за сітку аудиторних занять і входять у склад годин для самостійного вивчення. Для проведення групових консультацій планується 18 годин занять за рахунок годин на вивчення дисципліни.

Орієнтовний тематичний план

Назва розділу та теми	Всього годин	Кількість годин			
		аудиторні	теоретичні	лабораторні та практичні	самостійне вивчення
1	2	3	4	5	6
Вступ	3	2	2		1
1. Теоретичні основи землевпорядного проектування					
1.1. Методологічні основи землевпорядного проектування	3	2	2		1
1.2. Методика і технологія землевпорядного проектування	3	2	2		1
Всього по розділу	9	6	6		3
2. Територіальний землеустрій					
2.1. Зміст, завдання та принципи територіального землеустрою	3	2	2		1
2.2. Відведення земель для сільськогосподарських підприємств, організацій, установ і громадян у власність і користування	9	6	6		3
2.3. Впорядкування землеводів і землекористувачів с.-г. підприємств	12	8	2	6	4
2.4. Формування землекористувачів та землеводів несілськогосподарського призначення	12	8	6	2	4
Всього по розділу	36	24	16	8	12
3. Внутрішньогосподарський землеустрій сільськогосподарських землеводів і землекористувачів					
3.1. Поняття, завдання і зміст внутрішньогосподарського землеустрою. Складові частини і елементи проекту	3	2	2		1
3.2. Підготовчі і обстежувальні роботи при внутрішньогосподарському землеустрою	40	26	4	22	14

1	2	3	4	5	6
3.3. Організація виробничих підрозділів і розміщення господарських центрів	3	2	2		1
3.4. Планування використання земель у населених пунктах	3	2	2		1
3.5. Розміщення внутрішньогосподарських доріг, інженерних споруд і об'єктів	3	2	2		1
3.6. Організація угідь і систем сівозміш	30	20	6	14	10
3.7. Впорядкування території сівозміш	38	24	6	18	14
3.8. Впорядкування території природних кормових угідь	24	18	4	14	6
3.9. Впорядкування території багаторічних плодових насаджень	16	10	4	6	6
3.10. Особливості землеустрою новостворених сільськогосподарських підприємств при різних формах власності	12	8	4	4	4
3.11. Комплексне обґрунтування проектів внутрішньогосподарського землеустрою	18	10	2	8	8
3.12. Технічне проектування	30	16	4	12	14
3.13. Оформлення, розгляд і затвердження проекту	12	6	2	4	6
3.14. Геодезична техніка перенесення проекту землеустрою в натуру	33	20	4	16	13
3.15. Здійснення проекту внутрішньогосподарського землеустрою. Авторський нагляд	5	2	2		3
Всього по розділу	270	168	50	118	102
4. Розробка проектів зокрепленого землевпорядкування					
4.1. Зміст і значення робочого проектування в землеустрою	3	2	2		1
4.2. Види та методика розробки робочих проектів	8	4	4		4
Всього по розділу	11	6	6		5
5. Регіональні особливості землевпорядного проектування					

1	2	3	4	5	6
5.1. Особливості землевпорядкування в районах розвинутої сировини ґрунтів	7	4	4		3
5.2. Особливості упорядкування території в районах із зрошуваним та осушуваним землеробством	4	2	2		2
5.3. Особливості організації території в районах техногенного забруднення земель	4	2	2		2
5.4. Особливості формування землекористувачів та організації території в передгірських та гірських районах Карпат і Криму	4	2	2		1
Всього по розділу	18	10	10		8
6. Організація і планування землевпорядних робіт					
6.1. Землевпорядний процес	6	2	2		3
6.2. Нормування, планування і фінансування землевпорядних робіт	8	4	4		4
6.3. Облік і звітність у землевпорядних органах	3	2	2		1
Всього по розділу	16	8	8		8
Курсове проектування	72	18		18	54
Разом з дисципліни	432	240	96	144	192

ВСТУП

Основні напрями економічного та соціального розвитку України. Значення раціонального використання земель та екологічної системи землекористування. Стан землекористування України. Склад земель та форми власності на землю. Роль землеустрою щодо територіальної організації виробництва і раціонального використання земель. Землевпорядне проектування, як навчальна дисципліна, її зв'язок з іншими навчальними дисциплінами. Коротка історія розвитку навчальної дисципліни, внесок українських вчених, наукової школи.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗЕМЛЕВПОРЯДНОГО ПРОЕКТУВАННЯ

1.1. Методологічні основи землепорядного проектування

Поняття про проектування. Проектування в землеустрої. Проектування і планування використання земель – основа для проектування. Землепорядний проект як основа створення нових форм організації території та екологічного, економічного, технічного і юридичного обґрунтування, що забезпечує організацію раціонального використання і охорони земель, вирішення соціальних проблем. Соціальне і еколого-економічне значення землепорядного проекту. Об'єкти проектування.

Предмет землепорядного проектування. Об'єкт, методи і принципи землепорядного проектування. Розвиток проектування як стадії землепорядного процесу. Зміст землепорядного проектування на сучасному етапі.

1.2. Методика і технологія землепорядного проектування

Види технологій землепорядного проектування. Загальнодержавні і регіональні програми використання і охорони земель. Схеми землеустрою. Місце землепорядного проектування в загальній системі землепорядних робіт. Види проектів землеустрою. Поняття про стабільність проектування. Поняття про складові частини і елементи землепорядних проектів. Методика розробки проекту.

2. ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ЗЕМЛЕУСТРІЙ

2.1. Зміст, завдання та принципи територіального землеустрою

Поняття про територіальний землеустрій. Різновиди і принципи територіального землеустрою. Завдання і зміст територіального землеустрою. Завдання раціонального перерозподілу земельного фонду в галузях народного господарства. Програми землепорядної та іншої документації з планування і організації раціонального використання та охорони земель. Складові частини і основний зміст схеми землеустрою. Методологічні основи формування меж адміністративно-територіальних утворень.

2.4 Формування землекористувань та землеволондів несільськогосподарського призначення

Завдання і зміст проектів відведення земель для несільськогосподарських потреб. Землі несільськогосподарського призначення. Види несільськогосподарських землекористувань, їх вплив на існуючу організацію території та навколишнє середовище. Вимоги до створення землекористувань. Міжгалузевий характер надання земель для несільськогосподарських цілей.

Складові частини проекту. Порядок розробки проекту і його еколого-економічне обґрунтування. Порядок погодження і затвердження проектів відведення земель.

Практичні заняття

Розгляд виробничих проектів щодо відведення земельних ділянок для несільськогосподарських потреб.

3. ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ ЗЕМЛЕУСТРІЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЛЕВОЛОДІВ І ЗЕМЛЕКОРИСТУВАНЬ

3.1. Поняття, завдання і зміст внутрішньогосподарського землеустрою. Складові частини і елементи проекту

Поняття внутрішньогосподарського землеустрою.

Завдання і вимоги до проведення внутрішньогосподарського землеустрою. Внутрішньогосподарська організація території як важлива ланка просторових умов щодо забезпечення еколого-економічної оптимізації використання та охорони земель.

Складові частини і елементи проекту. Послідовність робіт щодо складання та обґрунтування проекту. Зв'язок з передпроектними розробками. Методика проектування. Проектні варіанти, їх порівняння і аналіз у системі технічних, агроекономічних і економічних показників.

3.2. Підготовчі і обмежувальні роботи при внутрішньогосподарському землеустрою

Камеральна землепорядна підготовка. Зміст і оцінювання існуючих проектів, передпроектних розробок, планово-картографічного матеріалу. Оцінювання агроекологічного стану території. Польові підготовчі роботи.

Особливості формування землекористування та організації об'єктів природно-заповідного фонду, природоохоронного, рекреаційного та оздоровчого призначення.

2.2 Відведення земель для сільськогосподарських підприємств, організацій, установ і громадян у власність і користування

Склад і зміст проектів (схем) землепорядкування території сільських і селищних Рад. Стан та тенденції зміни землекористування в межах території сільських і селищних Рад. Організація екологобезпечного та конкурентоздатного землекористування.

Складання проектів створення сільськогосподарських землеволондів і землекористувань. Формування землеволондів і землекористувань з різними формами господарства на основі приватної власності на землю і оренди земельних і майнових паїв. Особливості проектів відведення земельних ділянок для ведення особистого селянського та фермерських господарств, сівницьких товариств, городництва та для сінокошу й випасання худоби. Основні показники економічного обґрунтування і методика розрахунку.

2.3. Впорядкування землеволондів і землекористувань сільськогосподарських підприємств

Поняття удосконалення землекористувань і землеволондів. Види недоліків у землекористуваннях і землеволондів. Шляхи усунення недоліків за умов приватної власності на землю. Формування обмежень та земельних сервітутів. Обмін земельних ділянок. Порядок розробки проекту і його еколого-економічне обґрунтування. Погодження і затвердження проекту.

Практичні заняття

Формування землеволондів і землекористувань при різних формах власності. Розгляд, аналіз проекту формування межі землекористування, землеволондів та оформлення проектною документації з відведення земель.

Польове уточнення меж угідь та землекористувань. Вирахування площ, складання контурної експлікації та експлікації земель за угіддями. Проведення землепорядного обмеження. Визначення агроекологічно-сумісних груп земель. Агроекологічне мікрорайонування території і класифікація земель за їх придатністю для вирощування культур.

Зміст матеріалів, оформлення польових підготовчих робіт і землепорядного обмеження.

Поняття і зміст завдання для розробки проекту.

Лабораторні заняття

Виготовлення планової основи для складання проекту внутрішньогосподарського землеустрою з побудовою координатної сітки за допомогою лінійки Дробнишева. Обчислення площ, складання експлікації земель із застосуванням планіметрів, комп'ютерної програми.

Складання картограм крутизни схилів та агровиробничих груп ґрунтів.

3.3. Організація виробничих підрозділів і розміщення господарських центрів

Зміст і завдання проектування. Поняття про виробничі підрозділи, господарські і виробничі центри.

Типи землекористування та організаційно-виробничих структур. Кількість і розмір виробничих підрозділів господарств, виробничих спеціалізацій у різних регіонах України. Фактори, що впливають на кількість і розміри підрозділів. Види виробничих центрів. Вимоги до їх розміщення.

Поняття про систему сільського розселення. Фактори, що впливають на розселення. Розміщення конкурентоздатних типів землекористування та господарських центрів.

Класифікація типів землекористування. Вимоги до їх розміщення. Види виробничих центрів. Вимоги до формування і розміщення меж земельних масивів господарсько-виробничих господарств, виробничих підрозділів. Особливості розміщення господарсько-виробничих або самостійних підрозділів і виробничих центрів у господарствах різних спеціалізацій і різних форм господарювання. Проектні варіанти та їх порівняння.

3.4. Планування використання земель у населених пунктах

Основні принципи і зміст схеми планування і забудови населених пунктів. Зонування території. зв'язок схеми з проектами внутрішньогосподарського землеустрою.

Порядок складання схеми планування і забудови сільських населених пунктів. Вибір місця для житлової зони, виробничої зони. Методика та вимоги до розміщення основних елементів забудови сільських населених пунктів. Планування виробничої зони. Розподіл виробничої зони на сектори і групи.

Заходи щодо охорони природи і захисту оточуючого середовища.

3.5. Розміщення внутрішньогосподарських доріг, інженерних споруд і об'єктів

Завдання і зміст розміщення шляхів і об'єктів інженерного оснащення території. Види об'єктів інженерної інфраструктури. Основні вимоги до їх розміщення.

Зміст і значення шляхів. Види шляхів. Основні вимоги до їх розміщення. Методика складання проекту розміщення шляхів. Економічне обґрунтування проектних рішень.

Розміщення меліоративних і водогосподарських об'єктів та їх вплив на організацію території. Розміщення ставків, виділення масивів для зрошення, уточнення трас магістральних каналів.

3.6. Організація угідь і системи сівозмінь

Завдання та зміст організації угідь. Поняття про земельні угіддя. Класифікація угідь. Основні вимоги до організації угідь. Трансформація і поліпшення угідь.

Встановлення складу і співвідношення сільськогосподарських угідь відповідно до регіональних нормативів. Збереження і створення культурних ландшафтів.

Поняття про сівозмінь. Системи сівозмінь. Типи і види сівозмінь. Порядок проектування сівозмінь.

Проектування спеціальних, ґрунтозахисних, кормових, польових сівозмінь. Вимоги та нормативи використання орних земель у різних типах сівозмінь. Випадки проектування. Вимоги до розмірів і розміщення ділянок поза сівозміною.

Методика обґрунтування проекту організації угідь і сівозмінь.

12

3.8. Впорядкування території природних кормових угідь

Зміст та завдання впорядкування території кормових угідь. Кермова угіддя України, їх продуктивність, значення в структурі кормового балансу. Класифікація придатності земель для кормових угідь. Особливості пасовищного утримання худоби. Зміст комплексу заходів щодо науково обґрунтованого використання кормових угідь. Культурні, поліпшені та природні сіножаті. Поняття про пасовищезмінь і сінокосозмінь. Вимоги до впорядкування території кормових угідь.

Впорядкування території природних пасовищ. Особливості природних пасовищ, способи поліпшення пасовищ. Використання пасовищ у системі гуртових ділянок і випасних загонів. Проектування пасовищезмінь та закріплення їх за фермами. Розміщення гуртових та отарних ділянок. Проектування загонів чергового випасання, скотопрогонів, літніх таборів, джерел пасовищного водопостачання.

Впорядкування території культурних пасовищ. Поняття і значення культурних пасовищ. Закріплення пасовищ за фермами. Особливості проектування зрошуваних культурних пасовищ.

Впорядкування території сіножатей. Зміст впорядкування території сіножатей. Проектування сінокосозмінь, розміщення сінокосозміньних ділянок, шляхів, водних джерел.

Практичні запиття

Виконання завдання з влаштування території кормових угідь, закріплених за однією фермою (за завданням викладача) на прикладі об'єкта, використаного при виконанні лабораторних робіт із двох попередніх тем. Виконуються в такій послідовності:

- уточнення плану економічного і соціального розвитку господарства;
- проектування загонів чергового випасання відповідно до прийнятної схеми пасовищезмінь;
- проектування водних джерел і водостійких майданчиків, розміщення скотопрогонів і водних джерел.

14

Практичні заняття

Виконання завдання з організації угідь і проектування системи сівозмінь на конкретному об'єкті. Розрахунок бізнес-плану: поголів'я худоби, потреби в кормах, зеленого конвеєра, структури посівних площ, складання схем чергування культур у сівозмінях.

Проектування сівозмінь із урахуванням технологічних груп орних земель.

3.7. Впорядкування території сівозмінь

Зміст і завдання впорядкування території сівозмінь, їх взаємозв'язок. Основні вимоги до впорядкування території. Зміст організації території в умовах еколого-ландшафтного землепорядкування.

Розміщення полів сівозмінь. Поля сівозмінь, основні вимоги щодо розмірів та їх розміщення. Проектування поля з урахуванням еколого-ландшафтних умов, складності рельєфу. Конфігурація, довжина, ширина, форма поля. Оптимальна довжина робочого гону в умовах різних природно-господарських зон України. Середня умовна довжина і ширина поля. Рівновісність полів за площею. Існуюча організація території та її вплив на проектування полів. Робоча ділянка і особливості проектування. Внутрішня організація території полів. Варіанти проекту і показники їх обґрунтування.

Розміщення полезахисних лісових смуг. Види лісосмуг та їх розміщення. Розміщення лісових смуг в умовах складного рельєфу. Варіанти проекту, економічне обґрунтування.

Уточнення розміщення міжгосподарських магістральних шляхів та проектування польових шляхів.

Види міжгосподарських та польових шляхів. Вимоги до їх розміщення. Варіанти проектних рішень, їх обґрунтування.

Розміщення польових ставків.

Види польових ставків. Вимоги до розміщення польових ставків. Організація польового водопостачання.

Практичні заняття

Виконання завдання із влаштування території сівозмінь виконаної роботи з теми, "Організація угідь і системи сівозмінь". Влаштування території сівозмінь виконується в двох варіантах у такій послідовності: проектування полів і робочих ділянок, розміщення лісосмуг і польових шляхів, розміщення польових ставків, водних джерел.

13

3.9. Впорядкування території багаторічних плодових насаджень

Завдання і зміст впорядкування території садів. Класифікація придатності земель під сади. Розміщення порід і сортів. Проектування кварталів, господарських дворів, доріг, захисних лісонасаджень, водних джерел. Особливості впорядкування території садів інтенсивного типу. Реконструкція існуючих багаторічних насаджень.

Впорядкування території виноградників

Класифікація придатності земель для виноградників. Розміщення порід і сортів. Проектування рядів, кварталів, квіток, бригадних станів, дорожньої мережі, захисних лісонасаджень. Особливості впорядкування виноградників на терасах.

Впорядкування території ягідників і полуничних сівозмінь.

Підбір і розміщення ягідних культур, організація полуничних сівозмінь.

Практичні заняття

Складання схеми влаштування території саду.

3.10. Особливості землеустрою новостворених сільськогосподарських підприємств при різних формах власності

Особливості землеустрою землекористувачів селянських і фермерських господарств.

Аналіз існуючого використання земель. Визначення типів землекористування. Встановлення (уточнення) спеціалізації виробництва. Розміщення садби, дорожньої мережі, іншої інженерної інфраструктури. Організація угідь, упорядкування території ріллі, кормових угідь. Розміщення будівель, споруд та облаштування території.

Особливості організації території сільськогосподарських підприємств еколого-ландшафтним методом.

Значення і послідовність еколого-ландшафтного організації території. Методологія формування агроландшафтів під час землеустрою. Еколого-ландшафтне районування (зонування) та порядок виділення еколого-ландшафтних мікронів. Особливості проекту внутрішньої організації території. Обґрунтування проекту (коefficientи екологічної стабільності, антропогенні завантаженості, довжина екотонів з розрахунку на 1 га, залісненість).

15

Практичні заняття

Складання схеми облаштування території та внутрішньогосподарського землеустрою фермерського господарства.

3.11. Комплексне обґрунтування проектів внутрішньогосподарського землеустрою

Поняття про ефективність внутрішньогосподарського землеустрою. Показники соціального, екологічного та економічного обґрунтування. Методи визначення капіталовкладень та їх окупність, згідно з запроєктованими заходами. Визначення народногосподарської та комерційної ефективності землевпорядних заходів.

Практичні заняття

Розрахунок техніко-економічних показників проекту середньої віддалі; рівновеликості полів за площею; захищеності земель лісосмугами; витрат коштів, часу на холості заїзди і повороти сільськогосподарської техніки; визначення балансу гумусу, розрахунок валової продукції, чистого прибутку, витрат та терміну окупності капітальних вкладень згідно з запроєктованими рішеннями.

3.12. Технічне проектування

Значення технічного проектування. Способи технічного проектування. Порядок розробки технічного проекту внутрішньогосподарського землеустрою. Способи та точність проектування земельних ділянок заданої площі графічним, механічним та аналітичним способами: лінійно з даної точки та заданого напрямку. Поділ ділянок на рівні частини паралельними лініями графічним та аналітичним способами. Проектування земельних ділянок набором контурів. Врахування вкращених контурів при проектуванні. Система захисту результатів при проектуванні. Проектування ділянок за допомогою програми "Автокад".

Лабораторні заняття

Складання технічного проекту. Проектування ділянок (полів) різними способами з у зв'язкою площі по контурах. Складання експлікації по полях сівозмі, відомості трансформації та експлікації земель.

16

3.13. Оформлення, розгляд і затвердження проекту

Графічні матеріали проекту, зміст і оформлення пояснювальної записки, документів щодо розгляду та затвердження проекту, матеріалів обстежень і вишукувань, перенесення проекту на місцевість та ін.

Оформлення матеріалів, виготовлення їх для видачі землевласникам і землекористувачам. Здача та зберігання землевпорядної та технічної документації.

Практичні заняття

Оформлення юридичної документації з розгляду та затвердження проекту внутрішньогосподарського землеустрою. Оформлення графічних матеріалів. Оформлення пояснювальної записки.

3.14. Геодезична техніка перенесення проекту землеустрою в натуру

Способи перенесення проекту в натуру і умови їх застосування. Підготовчі роботи для перенесення проекту в натуру. Використання геодезичних даних по проектних лініях та ходах. Техніка перенесення проекту в натуру різними способами. Окремі випадки перенесення проекту в натуру. Перенесення проекту в натуру, складеного на фотоплані. Технічні допуски та у зв'язку геодезичних даних. Закріплення проекту в натурі межовими знаками та проорювання меж. Контроль робіт в натурі.

Практичні заняття

Підготовка геодезичних даних для перенесення проекту землеустрою в натуру. Складання робочого креслення та вибір маршрутів для перенесення проекту в натуру.

3.15. Здійснення проекту внутрішньогосподарського землеустрою. Авторський нагляд

Зміст роботи щодо здійснення проектів землеустрою. Розробка плану здійснення проектів. Зміст документації і оформлення проектів. Авторський нагляд, його зміст і методика проведення. Землевпорядне обслуговування в процесі здійснення проектів.

17

4. РОЗРОБКА ПРОЕКТІВ ЗОКРЕМЛЕННОГО ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ

4.1. Зміст і значення робочого проектування в землеустрою

Суть та завдання робочого проектування. Основний зміст робочих проектів. Проекти землевпорядкування – основа для складання різних робочих проектів. Види та класифікація робочих проектів. Структурні частини та елементи. Методика складання та обґрунтування робочих проектів, етапи проектування. Підготовчі роботи. Проведення спеціальних обстежень та вишукувань. Зміст графічної частини та розрахунково-пояснювальної записки. Кошторисно-фінансові розрахунки. Складання проектно-кошторисної документації. Розгляд та затвердження робочих проектів.

4.2. Види та методика розробки робочих проектів

Види робочих проектів. Збір та вивчення вихідних матеріалів. Польове обстеження земельних масивів. Розробка та затвердження завдання на проектування. Підготовка планово-картографічного матеріалу. Складання проектно-кошторисної документації та затвердження її. Послідовність складання проектів різних видів та їх особливості. Розгляд та затвердження проекту. Фінансування та здійснення робіт.

5. РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗЕМЛЕВПОРЯДНОГО ПРОЕКТУВАННЯ

5.1. Особливості землевпорядкування в районах розвинутої ерозії ґрунтів

Поняття про види ерозії та форми їх виявлення. Завдання щодо боротьби з ерозією ґрунтів.

Протирозійна організація території в районах з вітровою та водною ерозією ґрунтів. Зміст комплексу протирозійної організації території. Порядок складання проекту.

Схеми і проекти протирозійних заходів. Порядок їх розробки, особливості проведення підготовчих робіт. Складання карти крутизна схилів. Виділення технологічних груп орних земель. Особливості розміщення меж виробничих підрозділів і господарських центрів, шляхів, проектування сівозмі. Методика

18

проектування полів і робочих ділянок. Розміщення лісних насаджень, протирозійних гідротехнічних споруд.

5.2. Особливості впорядкування території в районах із зрощуванням та осушуванням землеробством

Значення зрошення. Сучасні зрошувальні системи, їх складові частини та елементи. Послідовність виконання підготовчих та проектних робіт. Взаємозв'язок вирішення питань розміщення елементів внутрішньогосподарського землеустрою та зрошення.

Значення осушення земель. Взаємозв'язок проектування елементів організації території та осушувально-зволожувальних систем. Особливості внутрішньогосподарського землеустрою. Заходи з охорони природи.

5.3. Особливості організації території в районах техногенного забруднення земель

Техногенне забруднення земель України і необхідність землеустрою. Завдання та зміст організації території. Методика виявлення і оцінювання забруднених територій для цілей землеустрою. Методика землевпорядного проектування організації використання та охорони земель. Особливості вдосконалення організації території. Оцінювання ефективності землевпорядних заходів щодо зниження забруднення земель.

5.4. Особливості формування землекористування та організації території в передгірських та гірських районах Карпат і Криму

Особливості землеустрою в передгірських та гірських районах Карпат і Криму. Вплив природно-кліматичних факторів на організацію використання та охорону земель. Особливості класифікації придатності земель для сільського і лісового господарства, рекреаційних цілей і оздоровлення. Оцінювання природно-ресурсного потенціалу та його вплив на інвестиційну привабливість землекористування. Агроекологічні регламенти до визначення типів землекористування. Зміст методу агроекологічної типізації земель і порядок виділення агроекологічно однорідних ділянок для конструювання стійких агроценозів і устрою полів. Методичні прийоми підвищення агроекологічної обґрунтованості проектів землеустрою.

19

6. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПЛАНУВАННЯ ЗЕМЛЕВПОРЯДНИХ РОБІТ

6.1. Землепорядний процес

Завдання землепорядної служби на сучасному етапі. Структура землепорядних органів України.

Поняття про землепорядний процес. Етапи (стадії) землепорядного процесу. Елементи робіт по етапах. Завершення землепорядного процесу. Характеристика землепорядного справовиробництва. Загальні вимоги землепорядного справовиробництва. Особливості землепорядного процесу в окремих регіонах України. Збереження землепорядних справ.

6.2. Нормування, планування і фінансування землепорядних робіт

Нормування вишукувальних та проектних робіт у підрозділах інституту землеустрою. Норми часу і норми виробітку. Оплата праці.

Основи планування землепорядних робіт на Україні. Зміст планування землепорядних робіт. Порядок формування та затвердження виробничих планів. Держбюджетні та договірні землепорядні роботи. Оформлення договорів та землепорядних угод.

Джерела та порядок фінансування землепорядних робіт. Структура витрат на землепорядні роботи, собівартість робіт та їх структура. Фонди економічного стимулювання, їх утворення і використання.

Система і порядок оплати праці в підрозділах інституту землеустрою. Система преміювання за дострокове виконання та високу якість робіт.

6.3. Облік і звітність у землепорядних органах

Зміст і призначення обліку та звітності в землепорядних органах. Порядок звітності та обліку в підрозділах інституту і використання статистичної звітності відділів земельних ресурсів у землеустрой. Форми, строки, порядок складання та подання звітів у вищі органи.

20

9. Новаковський Л.Я., Третяк А.М. Основні положення концепції розвитку земельної реформи в Україні. – К.: ІЗУ УААН, 2000.

10. Пастернак В.І. Проблеми формування землекористувачів сільськогосподарських підприємств в умовах ринкової економіки: Монографія. – Львів: ЛДАУ, 2000.

11. Ступень М.Г. Використання земель населених пунктів: Монографія. – Львів: ЛДАУ, 2000.

12. Схема землепорядкування міста (план земельно-господарського устрою міста). Тимчасові науково-методичні рекомендації. – Львів: ЛДАУ, 2000.

13. Новаковський Л.Я., Добряк Д.С., Третяк А.М. Тимчасові рекомендації щодо складання проектів встановлення меж землекористувачів наукових установ, дослідних господарств, підприємств і організацій. УААН. – К.: ІЗУ УААН, 2002.

14. Третяк А.М. Землеустрій землекористувачів асціацій особистих селянських і фермерських господарств: Методичні рекомендації. – К.: ІЗУ УААН, 2003.

15. Третяк А.М. Наукові основи землеустрою: Навчальний посібник. – К.: ТОВ ЦЗРУ, 2002.

16. Третяк А.М., Друга В.М. Землеустрій при формуванні меж територій, реалізації земельних та економічних інтересів сільських, селищних та міських рад: Методичні рекомендації. – К.: ІЗУ УААН, 2003.

17. Третяк А.М., Ліщенко Т.М., Шквар М.І. Складання проектів землеустрою при формуванні земельних ділянок на підставі цивільно-правових угод: Методичні рекомендації, 2003.

18. Третяк А.М. Землепорядне проектування. – К.: ІЗУ УААН, 2006.

22

Навчальним планом з дисципліни "Землепорядне проектування", яку викладають на ПІІІ курсях, передбачається складання студентами курсового проекту, а саме:

> проект з формування територіально-адміністративних утворень чи сільськогосподарських землекористувачів (у межах території сільської (селищної) Ради);

> проект з внутрігосподарської організації території новоствореного сільськогосподарського підприємства;

> один із різновидів робочих проектів.

Курсові проекти є самостійною роботою студентів, яку вони виконують під керівництвом викладача. Тематику, обсяг, структуру і зміст курсового проекту визначають викладачі з урахуванням конкретних соціально-економічних, екологічних та природних умов регіону.

Виконання курсових проектів передбачає широке використання сучасної обчислювальної техніки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про землеустрій: Закон України.
2. Земельний Кодекс України.
3. Земельні відносини в Україні: Законодавчі акти і нормативні документи. – К.: Урожай, 1998. – 816 с.
4. Мартянов В.П., Соловійов М.Ф., Токар А.В., Шин В.Й. Бізнес-план розвитку сільськогосподарського підприємства: Методичні рекомендації. – Харків: ХДАУ, 2001.
5. Новаковський Л.Я., Добряк Д.С., Третяк А.М. та ін. Еталон технічної документації щодо встановлення обмежень і обтяжень у використанні земель сільськогосподарських підприємств. – К.: ІЗУ УААН, 2000.
6. Третяк А.М., Шквар М.І. Методичні рекомендації оцінки екологічної стабільності агроландшафтів та сільськогосподарського землекористування. – К.: ІЗУ УААН, 2001.
7. Новаковський Л.Я., Добряк Д.С., Третяк А.М. Методичні рекомендації щодо порядку розробки та складання земельно-агротехнічного паспорта сільськогосподарського формування. – К.: ІЗУ УААН, 2001.
8. Новаковський Л.Я., Добряк Д.С., Третяк А.М. Методичні рекомендації щодо процедури відшкодування прав громадян на земельну частку (паї). – К.: ІЗУ УААН, 2000.

21

Подано до друку 18.06. 2007 р.
Умов друку арж. 0,9
Наклад 111 прим. Зав. № 178

Редакційно-видавничий відділ
Навчально-методичного центру
Міністерства аграрної політики України
Тельноульська, 1, с.п.т. Пеньківка
Борознянського Київського
тел. 8-04477-41-2-69

Свідомо при внесенні до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 2435

23